

Ik draag zorg voor de computer en tablet ... jij ook?

In deze les verklaren we het begrip internet op kindermaat. We gaan na welke voor kinderen herkenbare en relevante toestellen met het internet verbonden kunnen zijn en voor welke toepassingen we ze kunnen gebruiken. Ten slotte leren de kinderen hoe ze zorgzaam moeten omgaan met computers, tablets en andere digitale toestellen.

Doelen

- De leerlingen kunnen verwoorden dat computers door het internet met elkaar verbonden kunnen zijn.
- De leerlingen kunnen enkele veelgebruikte toestellen die met het internet verbonden zijn, opsommen.
- De leerlingen kunnen verwoorden wat ze allemaal op het internet kunnen doen.
- De leerlingen kunnen voorbeelden geven van goed en fout werken met de computer en tablet, zowel in de klas als thuis.

Referenties

GO WO	OVSG ICT	VVKBaO MEDIA	ET ICT
WO 3.1.5.3, WO 3.1.5.6	LOD-ICT-05.02, LOD-ICT-08.10, LOD-ICT-09.04	ME1.1, ME1.3, ME1.4, ME1.11, ME1.13, ME2.9, ME3.1, ME3.4, ME3.5, ME3.6	ICT 1, ICT 2

Timing

50 minuten

Materiaal

- een kopie van de leerwerkbladen voor elke leerling
- indien mogelijk een aantal herkenbare toestellen waarmee je op het internet kunt surfen, of de foto ervan op de fotobladen: een (draagbare) computer, een tablet, een smartphone ...
- indien mogelijk een aantal herkenbare toestellen waarmee je niet op het internet kunt surfen, of de foto ervan op de fotobladen: een toetsenbord, een computermuis, een radio-cd-speler ...
- een computer met beamer of digitaal bord met internetaansluiting om het filmpje 'Zie je iets raars op het internet?' van Child Focus te bekijken (<http://www.youtube.com/watch?v=Uoh-YmNCn3U>)

Instap

Vorig schooljaar heb je in de kleuterklas al aan een computer of met een tablet mogen werken.

- Wat heb je toen precies gedaan? (een filmpje bekeken, een verhaal beluisterd, getekend, een spelletje gespeeld, een foto gemaakt ...)
- Weet je nog welke spelletjes je speelde? Leerde je ook iets tijdens het spelen?

Dit schooljaar mag je ook aan de computer of met een tablet werken. Je mag zelfs op het internet. Maar voor we dat doen, maken we enkele goede afspraken.

Leskern

Stap 1: Door het internet zijn computers met elkaar verbonden.

Mobiliseer de voorkennis van de leerlingen over het internet. Maak tijdens een klasgesprek het concept 'internet' voor jonge leerlingen concreet. Je kunt daarvoor (een selectie van) onderstaande vragen gebruiken.

- Wie heeft al eens van 'het internet' gehoord? Wie heeft thuis internet?
- Wat is dat, het internet? (Door het internet zijn alle computers over heel de wereld met elkaar verbonden.)
- Wat kun je allemaal doen op het internet? (een filmpje bekijken, een website bezoeken, iets opzoeken, een spelletje spelen, een oefening maken, foto's bekijken ...) Op het internet vind je heel wat informatie, op heel wat verschillende websites en pagina's. Websites op het internet bezoeken noemen we ook 'surfen op het internet'.
- Moeten mensen betalen om het internet te kunnen gebruiken? (Meestal wel. Soms kun je gratis op het internet, bijvoorbeeld in hotels, de luchthaven, restaurants ... Voor de internetverbinding bij je thuis betalen je ouders. Voor de internetverbinding in de klas of op school, betaalt de directeur.)
- Is er overal internet? (In ons land is er bijna overal toegang tot het internet beschikbaar. Dat is niet in alle landen zo. Waar weinig mensen wonen, is er soms ook geen toegang tot het internet.)
- Hoe is een toestel met het internet verbonden? (via een kabel, of draadloos; onder de straten lopen allemaal leidingen: voor water, elektriciteit, gas, telefoon en ook internet)

Stap over naar oefening 1 op het leerwerkblad. Laat de leerlingen alle computers met elkaar verbinden. Bespreek kort klassikaal.

- Hoeveel lijnen heb je getekend? (10)
- Welke vorm herken je na het verbinden van de computers? (een ster)
- Kijk naar de tekening. Wat is dat, het internet? (Door het internet zijn alle computers over heel de wereld met elkaar verbonden.)

TIP: Heb je het gevoel dat je leerlingen nog onvoldoende 'intuïtieve' voorkennis hebben over het concept 'internet'? Op <http://www.steffie.nl/internet/> vind je een korte heldere uitleg over het internet, geschikt voor jonge kinderen.

Stap 2: Niet alleen computers kunnen op het internet.

Verzamel een aantal toestellen die wel en niet met het internet verbonden kunnen worden op de demonstratietafel (bv. een (draagbare) computer, een tablet, een smartphone ... maar ook een toetsenbord, een computermuis, een radio-cd-speler ...). Laat de leerlingen de toestellen eerst zelf benoemen en rubriceren in zelfgekozen categorieën. Daarna rubriceren ze in toestellen die wel en niet met het internet verbonden kunnen zijn.

- Hoe heet dit toestel?
- In welke groepen kun je de toestellen verdelen? (bv. toestellen met een zwarte kleur, toestellen die je niet zonder een ander toestel kunt gebruiken (toetsenbord, muis), toestellen die je kunt gebruiken om muziek te beluisteren, toestellen met en zonder scherm ...)
- Waarvoor gebruik je dit toestel?
- Kun je dit toestel gebruiken om op het internet te surfen?
- Welk soort toestel heb je zelf al gebruikt om op het internet te surfen?
- Hoe gebruik je dit toestel?

Stap over naar oefening 2 op het leerwerkblad. Maak klassikaal. Laat de leerlingen ook telkens verwoorden waarvoor ze het toestel kunnen gebruiken.

TIPS:

- Heb je geen toestellen bij de hand, gebruik dan de foto's op de fotobladen.
- Je kunt de leerlingen aan de hand van een tablet of digitaal fototoestel ook foto's laten maken van alle toestellen op school die met ICT te maken hebben (printer, computermuis, toetsenbord, scherm, scanner, tablet, USB-stick ...). Hang deze foto's op aan de klaswand, met een woordkaart erbij, en laat de leerlingen telkens kort uitleggen waarvoor het toestel gebruikt wordt.

Stap 3: Het internet telt heel veel websites.

Bekijk met de leerlingen klassikaal de iconen en logo's bij oefening 3. De leerlingen duiden de iconen en logo's aan van de websites die ze al bezocht hebben. Bezoek indien mogelijk klassikaal de desbetreffende website en laat leerlingen hun ervaringen verwoorden.

- *Wat kun je op deze website doen?* (YouTube: filmpjes bekijken; Ketnet: filmpjes bekijken, spelletjes spelen, kleurplaten afdrukken, aan wedstrijden deelnemen, foto's uploaden ...; Studio 100: filmpjes bekijken, spelletjes spelen, kleurplaten afdrukken ...; bingel: oefeningen maken, rekenen, lezen, luisteren, spelletjes spelen, verhalen beluisteren, een avatar aankleden ...; Skype: telefoneren, een gesprek voeren met iemand die ver weg is ...)

Bekijk samen met de leerlingen het filmpje 'Zie je iets raars op het internet?'. Bespreek kort klassikaal.

- *Wat heb je gezien?* (een filmpje van een kind dat een spelletje speelde op de computer en een 'raar' scherm te zien kreeg)
- *Wat stond er op het 'raar' scherm?* (Win een knuffeldier. Klik hier.)
- *Hoe is het probleem opgelost?* (Dankzij de hulp van een volwassene die het scherm gesloten heeft.)
- *Wat doe je het best als je iets 'raars' ziet op het internet?* (Ik vraag hulp aan een volwassene.)

Stap 4: Ik werk veilig. Ik draag zorg.

De praatplaat bij oefening 4 stelt je in staat om samen met de leerlingen enkele goede afspraken te maken i.v.m. veilig en zorgzaam computer- en tabletgebruik.

Vaak kosten toestellen die op het internet kunnen veel geld. Je moet er dan ook zorg voor dragen en er veilig mee werken. Kijk naar de grote prent bij oefening 4. Vertel aan je buur wat je ziet.

- *Zie je dingen die veilig gebeuren? Zijn er ook dingen die niet veilig gebeuren?*
- *Zie je dingen die goed zijn? Zie je ook dingen die fout zijn?*

Als het goed is, trek je er een groene kring rond. Teken er een rood kruis door als het fout is. Je mag ook met elkaar overleggen.

Slot

Wijs de leerlingen op het doelenkader bovenaan de les. Dit kader vertaalt kennis, vaardigheden, inzichten en attitudes op leerlingenmaat.

Je kunt nagaan of de leerlingen de essentie van de les vatten door een aantal vragen te stellen.

- *Bekijk nog eens de tekening bij oefening 1. Wat is dat, het internet?* (Door het internet zijn alle computers over heel de wereld met elkaar verbonden.)
- *Welke toestellen kun je gebruiken om op het internet te surfen?* (een (draagbare) computer, een tablet, een smartphone ...)
- *Wat kun je op het internet allemaal doen?* (filmpjes bekijken, spelletjes spelen, kleurplaten afdrukken, oefeningen maken, een gesprek voeren met iemand die ver weg is ...)
- *Waar moet je extra op letten als je goed wil zorg dragen voor je computer, laptop, tablet?*

Achtergrondinformatie

- www.clicksafe.be: website van Child Focus waarop je alle informatie vindt over veilig en verantwoord internetgebruik bij kinderen en jongeren
- www.kennisnet.nl/themas/mediawijsheid: website met heel wat informatie over hoe je als school mediawijsheid het best kunt aanpakken

Deze les maakt deel uit van de lessenreeks **'Veilig op het internet'**.

Auteurs: Jordan Biskup, Ann Jacobs
Tekeningen: Frieda Van Raevens, Coen Hamelinck
Lay-out en zetwerk: D'hondt-Ravijts

Met dank aan Katrijn Van den Abeele en Nel Broothaerts van Child Focus voor het verstrekken van achtergrondinformatie bij het tot stand komen van deze lessenreeks.

Voor meer informatie over vorming voor leerkrachten, infosessies voor ouders, achtergrondinformatie of bijkomende didactische materialen i.v.m. veilig internetten: www.clicksafe.be